

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

Tanneforsskolan F-6

2015/2016

Kontaktpersoner

Rector:	Jessica Wågh jessica.wagh@linkoping.se	013-207341
Biträdande rektor:	Jan Eklund jan.eklund@linkoping.se	013-294342
Elevhälsoteam Tanneforsskolan:	Sara Löfdahl- skolsköterska Sara.lofdahl@linkoping.se Åsa Linkegård - kurator asa.linkegard@linkoping.se Ann Persson – psykolog ann.persson@linkoping.se Maria Antepohl – speciallärare maria.antepohl@linkoping.se	

1. Vision för likabehandlingsplanen

Tanneforsskolan är en skola som genom ett inkluderande arbetssätt arbetar för att möta alla barns olika behov och där ska alla kunna känna sig trygga. Genom denna trygghet skapas förutsättningar för ett maximalt och lustfyllt lärande. Benämningen *skola* omfattar all verksamhet som bedrivs på enheten.

- I våra skolor skall alla barn och elever kunna känna sig trygga och behandlas likvärdigt.
- Var och en har ansvar att utifrån sina egna förutsättningar bidra till att skapa en god lärandemiljö.
- Alla barn och vuxna i verksamheten ska respektera detta och inte utsätta andra barn eller vuxna för något slags kränkande handlingar.
- Varje anställd som får kännedom om kränkande handlingar ska omedelbart agera enligt den egna enhetens handlingsplan mot diskriminering och annan kränkande behandling.

Skolans uppdrag

Likabehandlingsarbetet regleras i två regelverk:

- Diskrimineringslagen (DL)
- 1 kap 5§ och kap 6 i skollagen (SL)

Skolan ska upprätta två planer för likabehandlingsarbetet varje år, en likabehandlingsplan (3 kap. 16§ SL) och en plan mot kränkande behandling (14a kap. 8§, DL). Dessa planer kan sammanföras i en handling och detta görs på Tanneforsskolan och Kungsbergsskolan.

2. Bakgrund

De diskrimineringsgrunder som omfattas av barn- och elevskyddslagen är skyddade i såväl internationella konventioner som i den svenska grundlagen. Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en miljö fri från diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling för Tanneforsskolan är framtagen av personal, trygghetsgrupp, EHT och rektor. Även eleverna på skolorna finns med i detta arbete. Den utvärderas och skrivs om under februari månad varje år. Föräldrarna finns med i framarbetandet genom representation i skolråd. Vissa delar av planen är gemensamma medan andra utgår från respektive skolas eller fritidshems specifika förutsättningar.

3. Allmän åtgärdsöversikt

3.1 Tanneforsskolan

3.2.1 Främjande åtgärder och insatser utifrån diskrimineringsgrunderna

Tanneforsskolan är en liten skola där det finns goda förutsättningar för att elever blir synliggjorda. Känslan av närhet och trygghet är påtaglig. Alla elever är allas gemensamma ansvar.

Personalen samarbetar i arbetslag för att tillsammans skapa en trygg och stabil skolmiljö. Arbetslagen har tid avsatt för gemensam planering och konferens varje vecka. Klasskonferenser sker en gång per termin då det ges tillfälle att diskutera såväl gruppens som enskilda elevers behov. Vi strävar efter att ha gemensamma förhållningssätt och regler på skolan.

Gruppindelning och placering sker på ett genomtänkt sätt både i lektionssalar och matsalen. Skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. I klasserna och fritidshemsgrupperna förs regelbundna samtal där vi försöker fånga upp hur eleverna upplever sin skolvardag. Språkbruket elever emellan uppmärksammas och vi arbetar aktivt med att det inte ska innehålla kränkande ord eller uttryck.

Det bedrivs ett medvetet arbete för att ge nya elever en trygg start på Tanneforsskolan, och för att elever i olika åldrar ska lära känna varandra. Under rastverksamheten finns många vuxna ute tillsammans med eleverna. Det upprättas ett rastvärdsschema och uppmärksammas på vilka platser på skolgården som är extra viktiga att ha uppsikt över vid olika tillfällen. Tillsammans med eleverna förs en diskussion om regler för lekar och spel samt hur man kan bilda lag. Alla elever är allas gemensamma ansvar!

För att undvika diskriminering eller trakasserier på grund av kön används film och litteratur som utgångspunkt för samtal kring könsroller. På skolan strävar vi efter att flickor och pojkar ska behandlas likvärdigt och ges samma möjligheter. Fokus sätts på genusfrågor och vardagliga frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller.

För att undvika diskriminering eller trakasserier på grund av språk och ursprung arbetas aktivt med att sätta fokus på minoriteternas situation. Allas lika värde betonas.

För att undvika diskriminering eller trakasserier på grund av funktionsnedsättning planeras aktiviteter, utflykter och friluftsdagar på ett sådant sätt att alla elever ges förutsättningar att delta. På skolan används kompensatoriska hjälpmedel som t ex datorer, IPads, hörselkåpor etc. som en naturlig del av undervisningen. Eleverna uppmärksammas på att alla har olika behov och förutsättningar.

3.2.2 Redovisning av förra årets förbättringsåtgärder

Åtgärder för att främja elevers lika rättigheter och möjligheter

På Tanneforsskolan finns en trygghetsgrupp som består av lärare, fritidspedagoger och rektor. Trygghetsgruppen arbetar med förebyggande åtgärder och där tas också upp aktuella händelser. Trygghetsgruppen arbetar också tillsammans med elevrådet. Värdegrundsfrågor diskuteras i klasserna och lyfts sedan fram i elevrådet.

Tanneforsskolan har arbetat med ett flertal skolgemensamma aktiviteter för att främja kompisandan på skolan. Dessa aktiviteter bedrivs åldersintegrerat för att alla ska lära känna alla och att de äldre ska känna ansvar för de yngre. Vi har bland annat genomfört skolkjoggen, Tanneforsruset, skapande skola projekt, hantverksdag, luciaföreställning och Stångebrodagen. Under skapande skola projektet arbetade alla eleverna med ett gemensamt tema. Elever i alla åldrar samsades i de olika aktivitetsgrupperna. Projektet pågick under en termin och avslutades med en temavecka där en redovisning för föräldrarna ägde rum sista dagen. Föräldrarna uttryckte en stor beundran över elevernas arbete och det fantastiska samarbetet eleverna emellan.

Eleverna i de särskilda undervisningsgrupperna för elever med grav språkstörning inkluderas med eleverna i de vanliga klasserna. Inkluderingen kan ske på olika sätt genom gemensamma lektioner, gemensamma raster, skapande skola projekt, friluftsdagar och andra gemensamma projekt. Det är viktigt att alla elever på Tanneforsskolan ska känna en tillhörighet oavsett skolform.

Åtgärder för att förebygga trakasserier och kränkande behandling

På skolan har man under läsåret arbetat aktivt med gruppsamtal. Dessa grupper har ibland bestått av enbart killar eller tjejer och ibland blandat. Värdegrunds- och identitetsfrågor har diskuterats i dessa mindre gruppkonstellationer. För att kartlägga och identifiera gruppkonstellationer har använts sociogram.

För att skapa ökad arbetsro har arbetet med värdegrundsfrågor fortsatt i klasserna. Tillsammans med eleverna har förts diskussioner om vad arbetsro innebär och betonat att arbetsro kan innebära olika beroende på individer och aktiviteter. Fokus har också legat på att tillsammans med eleverna komma fram till hur arbetsro kan skapas och att man respekterar varandras olika behov. Alla personal som arbetar i ett arbetslag har samlats för att skapa gemensamma regler, rutiner och förhållningssätt. Ett sätt att skapa arbetsro på har varit att använda tydlig arbetsgång på tavlan när lektionen börjar så eleverna vet vad som förväntas av dem.

Attitydundersökningen i grundskolan

Resultat utifrån attitydundersökningen, fråga a1-a7. Undersökningen genomfördes i åk 2-6.

a1 Jag känner mig trygg i skolan
a2 De som arbetar i skolan bryr sig om mig
a3 Det finns alltid någon i skolan som jag kan vända mig till med frågor eller problem
a4 På min skola får man vara annorlunda utan att bli retad eller kränkt
a5 På min skola ingriper de vuxna om elever är elaka mot varandra
a6 Jag vet vem jag ska vända mig till om någon varit elak mot mig eller en annan elev
a7 På min skola behandlas pojkar och flickor lika

Resultatet visar att Tanneforsskolans resultat för åk 4-6 ligger över medel för alla skolor i Linköpings kommun på alla frågor. Man kan t ex utläsa att 99 % av eleverna känner sig trygga i skolan. Resultatet för åk 2-3 ligger straxt under kommunens medel på frågorna 1, 3 och 5.

b9 : Jag är oftast koncentrerad på skolarbetet under lektionerna
b10 : Det är ett bra arbetsklimat på de flesta lektionerna

Enligt attitydundersökningens fråga b9 och b10 upplever 53 % av våra elever i åk 4-6 att de själva är koncentrerade ganska bra och 39 % upplever att de helt och hållet är koncentrerade på lektionerna. Endast 5 % anser att de själva inte alls eller ganska dåligt är koncentrerade på lektionerna.

I åk 2-3 upplever 29 % av eleverna att de själva är koncentrerade ganska bra och 48 % upplever att de helt och hållet är koncentrerade på lektionerna. 13 % anser att de själva inte alls eller ganska dåligt är koncentrerade på lektionerna.

På frågan om det är ett bra arbetsklimat på de flesta lektioner svarar 81 % av elever i åk 4-6 att det stämmer helt och hållet och ganska bra. I åk 2-3 är den siffran 79%.

3.2.3 Analys

Tanneforsskolan har bra resultat vad gäller känslan av trygghet hos eleverna på skolan. De upplever att de känner sig tryggast i klassrummet.

Analys visar att vi behöver fortsätta arbetet med att medvetandegöra vad som menas med begreppen arbetsro och arbetsklimat. Viktigt också att eleverna ser kopplingen mellan arbetsro och lärande. I kommentarerna ser man att många elever till exempel förknippar arbetsro med att det ska vara helt tyst på lektionerna.

4. Mål och åtgärder inför läsåret 2016/2017

Eleverna på Tanneforsskolan ska känna till våra värdegrundsord och ha deltagit i diskussioner om dem. Våra värdegrundsord är: trygghet, omtanke, respekt, ärlighet, glädje, rättvisa och ansvar. De ska känna till att i Sverige finns det lagar för att främja barns och elevers lika rättigheter och ha kunskap om vad diskriminering och kränkande behandling är. Vårt mål är att varje elev ska få möjlighet till att utveckla sin förmåga att visa respekt och medkänsla för andra och att eleverna ska känna sig trygga och respekterade för dem de är. Elever och personal ska känna till skolans arbete för likabehandling och mot kränkande handlingar samt veta vart man kan vända sig om man känner sig utsatt för kränkande behandling.

4.1 Förslag till förebyggande åtgärder

Mål	Strategier för att nå målet	Ansvar
Alla elever ska känna till hur man gör om man blir utsatt för kränkande behandling och vem man kan vända sig till.	Presentation av trygghetsgruppen vid varje läsårsstart.	Trygghetsgruppen
Skapa mer trygghet och studiero.	Fortsätta med vårt sätt att förtydliga om vad studiero innebär och visa på olikheter beroende på aktivitet.	Lärare och fritidshemspersonal
Medvetandegöra eleverna om arbetsro	Diskussion om det positiva i begreppet arbetsro för lärandet. Visa på i praktiken.	Lärare och fritidshemspersonal
Utöka rastaktiviteterna till nästa läsår både vad gäller antal tillfällen i veckan samt personal som är involverad i verksamheten.	Börja med rastaktiviteter redan när terminen drar igång. Tidigt bestämma när de tillfällena ska vara så fritidspersonalens personliga scheman kan anpassas efter denna aktivitet.	Fritidshemspersonalen
Öka föräldradeltagandet i värdegrundsarbetet.	Hitta organiserade samarbetsformer där föräldrar, elever och personal tillsammans diskuterar värdegrundsfrågor.	Rector

4.2 Ansvarsfördelning

Rektor har...

.....det yttersta ansvaret för att handlingsplanen för likabehandling och kränkande behandling upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras. Vidare ansvarar även rektor för att personalen kontinuerligt fortbildas för att kunna arbeta mot kränkande behandling samt att all personal på skolan får ta del av handlingsplanen. Rektor ansvarar för att personal, elever och föräldrar involveras i utformningen av likabehandlingsplanen. Det också rektors ansvar att anmäla kränkningar till huvudman.

Lärare och fritidshemspersonal har...

... ett ansvar för att klargöra för och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet. De ska öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem enligt det centrala innehållet i skolans läroplan. De ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling. Tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen. Lärare, fritidspersonal och övrig personal har skyldighet att anmäla till rektor när elev anser sig blivit utsatt för kränkning, mobbning, trakasserier etc.

Elever har...

...ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö och till goda relationer med personal och andra elever. Eleverna ska ta del av skolans värdegrund och handla utifrån den. Som elev på Kungsbergsskolan eller Tanneforsskolan förutsätts man respektera andra, visa hänsyn och reflektera över hur man uppträder och hur man kan tänkas uppfattas av andra. Om man får kännedom om kränkande behandling eller mobbning som sker på skolan ska man berätta det för en vuxen som arbetar på skolan.

EHT har...

... ansvar för att långvariga fall av diskriminering och annan kränkande behandling/mobbning utreds och att lämpliga åtgärder vidtas.

Trygghetsteamet har...

... ansvar för att utarbeta material till förebyggande arbete rörande trygghet och värdegrundsarbete för skolan som all personal ska arbeta med. Arbetet för trygghet/likabehandling ska på så sätt bli synligt på skolan. De ska också utforma en trygghetsenkät till eleverna.

Tillsammans med klasslärare/fritidshemsmentor har trygghetsteamet ett första utredande ansvar när en elev blivit utsatt för kränkande behandling eller mobbning i skolan. Man har också ansvar för att skyndsamt informera övrig personal och rektor om att elev blivit utsatt samt att vårdnadshavare kontinuerligt blir informerade om arbetsprocessen.

Föräldrar har...

... ett ansvar att vid kännedom om kränkande behandling på skolan, anmäla detta till skolan. Om man som förälder får kännedom om kränkande behandling eller mobbning som sker på skolan, bör man kontakta klasslärare/mentor i första hand, elevhälsoteamet och rektor i andra hand. Som förälder kan man diskutera med sina barn om klimatet i klassen och om alla behandlas lika. Vid kränkningar på nätet har föräldrarna ett första utredande ansvar när barnet blivit utsatt för detta. Föräldrarna har det yttersta ansvaret beträffande barnens/elevernas IT användning hemma och hjälpa dem ta avstånd från kränkande behandling.

5 . Plan för Tanneforsskolan 2016/2017

Aktivitet	Ansvar	Tidpunkt	Uppföljning
Klassrumsmiljö – för arbetsro och trygghet	Undervisande lärare, fritidspedagoger	Läsår 16/17	Maj 2017
Trygghetsenkät till eleverna	Trygghetsgruppen, rektor	Mars 2017	September 2017
Arbeta med att få en samsyn kring värdegrund och arbetsklimat i klassrummen.	All personal	Läsår 16/17	Maj 2017
Trygghetsgruppen utarbetar material till förebyggande arbete rörande trygghet och värdegrundsarbete för vår skola som all personal ska jobba med.	Trygghetsgruppen, rektor	Läsår 16/17	Maj 2017
Uppstarts dagar vid HT start för att lära känna varandra och skapa en ”vi känsla”	Klassföreståndare Kuratorer Skolsköterska	September 2016	Maj 2017
Rastvårdschema upprättas.	All personal	Läsår 16/17	Maj 2017
Att Likabehandlingsplanen blir ett levande dokument.	Rector, trygghetsgruppen, lärare	Läsår 16/17	Maj 2017
Trygghetsgruppen är ute i alla klasser 1 gång per termin	Trygghetsgruppen	Läsår 16/17	Maj 2017
Skolan erbjuder personal pedagogisk lunch för att stärka elevers trygghet i skolrestaurangen	Rector	Läsår 16/17	Maj 2017
Trygghetsgruppen arbetar med elevärenden som rör kränkande behandling och mobbning	Trygghetsgruppen, rektor	Läsår 16/17	Maj 2017

All konflikthantering ska ske skyndsamt	All personal	Läsår 16/17	Maj 2017
Tjej och killgrupper	Fritidshemspersonalen	Läsår 16/17	Maj 2017
Förebyggande tjej och killsnack	Fritidshemspersonalen	Läsår 16/17	Maj 2017
Elevråd, en gång i månaden	Pernilla /Tannefors	Läsår 16/17	Maj 2017
Föräldraråd	Rector	Läsår 16/17	Maj 2017

6 . Delaktighet och inflytande

Elevernas medverkan och inflytande sker genom:

- genomgång/diskussion av skolans gemensamma ordningsregler på höstterminen
- 2 elevrådsrepresentanter/klass träffas 3-4ggr/termin
- regelbundna klassråd
- stormöten på fritidshemmet
- elevernas svar i enkäter, i kommunens attitydundersökning och vid samtalspromenader tillvaratas till förbättringsåtgärder när den nya likabehandlingsplanen upprättas
- utvecklingssamtal 2 gånger/läsår

Föräldrarnas delaktighet sker genom:

- föräldraråd hålls 1-2 gånger/termin
- föräldramöten 1 gång/läsår
- klassföräldrar ca 2/klass
- drop in/drop ut på fritids/skolan
- föräldrabesök under skoldagen/fritidstid
- utvecklingssamtal 2 gånger/ läsår

7. Rutiner för utredning av trakasserier eller kränkande behandling

Trygghetsgruppen träffas en gång i månaden för att planera och följa upp främjande och förebyggande åtgärder, arbeta med kartläggning samt följa upp aktuella ärenden.

Trygghetsgruppen följer nedanstående rutiner:

- Skolans trygghetsgrupp presenterar sig för elever och personal samt informerar om rutiner i början av varje läsår.
- Eleven uttrycker känsla, ord eller handling av kränkning till vuxen eller informerar vuxen personal.
- Vuxen vidtar lämpliga åtgärder samt fyller i blanketten ”Begäran om stöd” som lämnas till Trygghetsgruppen och rektor. På blanketten framgår vilka åtgärder som vidtagits och om de anses tillräckliga. Föräldrakontakt tas av ansvarig personal.
- Trygghetsgruppen skriver på med datum och underskrift och lämnar till rektor.

- Rektor rapporterar ärende som Trygghetsgruppen arbetar med till huvudman (skolområdeschef).
- Trygghetsgruppen beslutar om och genomför ytterligare åtgärder, vanligtvis samtal med de berörda, samt dokumenterar beslut och eventuella åtgärder.
- När ärendet avslutas eller kontinuerligt under ärendets gång lämnas övriga dokument (ex. samtalsdokumentation, mejlväxling, föräldrabrev m.m.) till rektor.

Samtal genomförs av personal från Trygghetsgruppen. Dokumentation av samtalen sker enligt blanketten för ”Elevsamtal”.

- Samtal med den som informerar om kränkningen/lämnar in anmälan.
- Ta reda på ytterligare fakta genom enskilt samtal med den utsatte.
- Enskilt samtal med den/de som kränkt någon.
- Hemmet ska kontaktas, både den kränktes och de som kränkt, så snart som möjligt av trygghetsgruppen.
- Information till övriga lärare sker på arbetsenhetskonferenser.

Uppföljning görs också av trygghetsgruppen.

- Inom en vecka sker nya enskilda samtal med berörda elever.
- Vid behov genomförs ytterligare uppföljningssamtal med en till två veckors mellanrum.
- Vid behov förs samtalen vidare av en tredje part vilket kan vara rektor, skolsköterska, kurator, skolpsykolog eller liknande, beroende på hur omständigheterna kring ärendet ser ut. Nya föräldrakontakter tas.
- Vid specifika situationer används andra rutiner: ”Rutiner vid disciplinära åtgärder”, handlingsplan för ”Våld och Hot” samt EHT.

Vid studieövergångar överlämnas pågående ärende till elevvårdsteamet på mottagande skola. Avslutade ärenden arkiveras hos rektor.

Varje personal är skyldig att vid upptäckt av kränkande behandling av elev från vuxen utan dröjsmål kontakta skolledningen, som i sin tur ansvarar för att en skriftlig anmälan görs enligt de rutiner som gäller för Linköpings kommunala skolor.

1. Personal som bevittnat händelse dokumenterar och informerar rektor skyndsamt om eleven uppvisar tecken på att han/hon eller någon annan blivit utsatt för kränkning, mobbning eller andra trakasserier från personal.
2. Rektor som får kännedom om att ett barn anses ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten vidtar nödvändiga åtgärder och är skyldig att anmäla detta till skolområdeschefen.
3. Rektor ansvarar för att vårdnadshavare underrättas.
4. Vid behov kan rektor kontakta sociala myndigheter för samråd/anmälan.

5. Rektor har samtal med de som har bevittnat eller på något annat sätt kan/vill lämna upplysningar i ärendet.
6. Rektor för samtal med den som har begått handlingen.
7. Bedömer rektor tillsammans med skolområdeschef att kränkningen är allvarlig dvs. att kränkningen betraktas som en brottslig handling, skall rektor göra polisanmälan samt anmäla ärendet till arbetsmiljöverket.
8. Eleven erbjuds vid behov medicinsk/psykologisk hjälp och en handlingsplan upprättas.
9. Rektor ansvarar för dokumentation.
10. Barn- och ungdomsnämnden informeras varje kvartal.
11. Rektor har uppföljningsmöte med personal som begått handlingen.
12. Handlingarna arkiveras.

7.1 Personal/vuxen–Elev

Varje personal är skyldig att vid upptäckt av kränkande behandling av elev från vuxen utan dröjsmål kontakta skolläningen, som i sin tur ansvarar för att en skriftlig anmälan görs enligt de rutiner som gäller för Linköpings kommunala skolor.

- Personal som bevittnat händelse dokumenterar och informerar rektor skyndsamt om eleven uppvisar tecken på att han/hon eller någon annan blivit utsatt för kränkning, mobbning eller andra trakasserier från personal.
- Rektor som får kännedom om att ett barn anses ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten vidtar nödvändiga åtgärder och är skyldig att anmäla detta till skolområdeschefen.
- Rektor ansvarar för att vårdnadshavare underrättas.
- Vid behov kan rektor kontakta sociala myndigheter för samråd/anmälan.
- Rektor har samtal med de som har bevittnat eller på något annat sätt kan/vill lämna upplysningar i ärendet.
- Rektor för samtal med den som har begått handlingen.
- Bedömer rektor tillsammans med skolområdeschef att kränkningen är allvarlig dvs. att kränkningen betraktas som en brottslig handling, skall rektor göra polisanmälan samt anmäla ärendet till arbetsmiljöverket.
- Eleven erbjuds vid behov medicinsk/psykologisk hjälp och en handlingsplan upprättas.
- Rektor ansvarar för dokumentation.
- Barn- och ungdomsnämnden informeras varje kvartal.
- Rektor har uppföljningsmöte med personal som begått handlingen.
- Handlingarna arkiveras.

8. Styrdokument och nyckelbegrepp

Enligt FN:s barnkonvention artikel 29 (b) ska verksamheten *"utveckla respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna"* och vidare enligt artikel 29 (c) ska verksamheten *"utveckla respekt för barnets föräldrar, för barnets egen kulturella identitet, eget språk och egna värden, för vistelselandets och för ursprungslandets nationella värden och för kulturer som skiljer sig från barnets egen"*.

Enligt skollagen (2010:800) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. I skollagens första paragraf står att läsa:

"Denna lag har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering p.g.a. kön, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Lagen har också till uppgift att motverka annan kränkande behandling."

Skolans ledning och all personal tar, i enlighet med ovan nämnd lag, avstånd från alla former av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Diskriminering och alla andra former av kränkande behandling hör inte hemma i ett demokratiskt samhälle och inte i verksamheter som genomsyras av att alla människor är lika mycket värda. Alla - barn som vuxna - har rätt att bli behandlade som individer på lika villkor. Varje form av kränkande behandling mellan barn, mellan ungdomar, mellan vuxna och mellan vuxna och barn/ungdomar är i strid med de grundläggande värden som vårt samhälle vilar på. Likabehandlingsplanens främsta syfte är att främja barns lika rättigheter och att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Barn- och elevombudsmannen övervakar detta kapitel. <http://www.skolinspektionen.se/BEO/>
Från och med den 1 januari 2009 började **diskrimineringslagstiftningen** att gälla.

"Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder." (<http://www.do.se/>)

"Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (1985:1100) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget." (<http://www.do.se/>)

Diskrimineringsombudsmannen har tillsyn över att lagen följs.

I Socialtjänstlagen står det:

”Verksamheter som berör barn och ungdom är skyldiga att göra anmälan till socialtjänsten” (14kap. 1§ socialtjänstlagen 2001:453).

Enligt denna bestämmelse är både skolmyndigheten och alla anställda hos myndigheten, det vill säga personal i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola, skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”. De sista citattecknen ska de vara där?

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) står det:

”Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.”

”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell.”

Skolinspektionen har tillsynsansvar över förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning. Skolverket styr, stödjer och följer upp och utvärderar kommuners och skolors arbete.

9. Definition av nyckelbegrepp

Följande definitioner och begrepp används i de allmänna råden och är bland annat hämtade från diskrimineringslagen, skollagen och propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering (prop. 2007/08:95).

En person är skyddad mot diskriminering utifrån de i diskrimineringslagen angivna *diskrimineringsgrunderna*. De sju *diskrimineringsgrunderna* är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. *Direkt diskriminering* innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad *indirekt diskriminering*. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn eller en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte. Med begreppet *likabehandling* menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrund. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering. *Trakasserier* innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. *Sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. För att underlätta läsningen inryms i den här skriften begreppet sexuella trakasserier i begreppet trakasserier. Med diskrimineringsgrunden *könsöverskridande identitet eller uttryck* menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Med diskrimineringsgrunden *etnisk tillhörighet* menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Med *funktionshinder* menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Med *sexuell läggning* menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Med *kränkande behandling* menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet. Med *elev* avses den som utbildas eller söker till annan utbildning än förskola som regleras i skollagen. Med *barn* menas den som deltar i eller söker till förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kapitlet skollagen. *Huvudman*: Den som är huvudman för skollagsreglerad verksamhet, dvs. den ansvariga kommunala nämnden eller styrelsen för fristående verksamheter. I diskrimineringslagen används begreppet utbildningsanordnare men i den här skriften används begreppet huvudman oavsett vilken lagstiftning det rör sig om. (*Skolverkets Allmänna Råd 2012, ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling”, bilaga 1 Definitioner och begrepp.*)

Förtydligande av begrepp

Kränkande behandling - ett uppträdande som kränker en persons värdighet. Kränkningar kan vara; fysiska (slag, knuffar), verbala (hot, svordomar, öknamn), psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer) samt texter och bilder (teckningar, lappar och fotografier).